Hukuk Bölümü 2008/355 E. , 2009/89 K.

- MADEN KANUNUNUN I(A) GRUBU MADENLERI İLE İLGILI UYGULAMA YÖNETMELIĞI'NIN 18. MADDESI UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASININ KALDIRILMASI ISTEMI
  - MADEN KANUNU (3213) Madde 18

"İçtihat Metni"

Davacı : S.S. Ş. Konut Yapı Kooperatifi

Vekili : Av. M.A.D.

Davalı : Çiğli Kaymakamlığı

O L A Y : Çiğli Kaymakamlığı İlçe Özel İdare Müdürlüğü'nün 3.3.2005 gün ve 48 sayılı işlemi ile, Maden Kanununun 1(a) Grubu Madenleri İle İlgili Uygulama Yönetmeliği'nin 18. maddesi uyarınca davacı adına idari para cezası verilmiş ve 6183 sayılı Yasa'nın 37/2 maddesi gereğince bu paranın yazının tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde ödenmesi gerektiği bildirilmiştir.

Davacı vekili, bu işlemin iptali istemiyle 21.3.2005 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Dava konusu para cezasına ilişkin işlemin iptaline ilişkin kararının Bölge İdare Mahkemesince görev yönünden bozulması üzerine İZMİR 1. İDARE MAHKEMESİ; 30.5.2007 gün ve E:2007/895, K:2007/646 sayı ile, Mahkemelerinin 31.7.2006 gün, E:2005/308, K:2006/1262 sayılı kararının, İzmir Bölge İdare Mahkemesi'nin 21.2.2007 gün E:2006/3634, K:2007/718 sayılı kararı ile bozulduğu, davanın, davacı kooperatifin inşaat ruhsatı aldığı alanda yapması gereken hafriyat nedeni ile çıkarılan malzemenin ocak başı satış değerinin beş katı miktarı olan 4.130,00YTL para cezasına ilişkin 3.3.2005 gün 48 sayılı ihbarnamenin iptali istemiyle açıldığı, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3, 27 ve geçici 2. maddelerinden söz ederek, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmayacağını kurala bağlayan geçici 2. maddesi hükmünün, anılan Kanunun 3. maddesinde değişiklik yapan 5560 sayılı Kanun'da yeni görev kuralının değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükmü olmaması sebebiyle, 5560 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 19.12.2006 tarihinden itibaren uygulanma olanağı kalmadığı, bu nedenle, idari para cezasına yönelik olarak açılan davanın görülmesi ve çözümlenmesi, 5326 sayılı Yasa'nın değişik 3 ve 27/1 maddeleri uyarınca adli yargı yerlerinin görevinde olacağı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

Karşıyaka 1. Sulh Ceza Mahkemesi; 12.3.2008 gün ve Değişik İş:2007/852 sayı ile, dava konusu işlemin iptaline karar vermiş; bu karara yapılan itiraz üzerine KARŞIYAKA 2. AĞIR CEZA MAHKEMESİ; 17.4.2008 gün ve Müt:2008/563 sayı ile, Karşıyaka 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 12.3.2008 tarih 2007/852 Değişik İş no'lu kararı ile, idari yaptırım kararının hukuka uygun olmadığı anlaşılmakla, 5326 sayılı Yasa'nın 28/8-a maddesi gereğince başvurunun kabulü ile, Çiğli İlçe Kaymakamlığı'nın 3.3.2005 tarih 48 sayılı işleminin ve bu işleme konu 4.130.-YTL para cezasının iptaline karar verildiği ve dosyanın itiraz üzerine Mahkemelerine gönderildiği, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 2007/16-119 sayılı kararından söz ederek, incelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması nedeniyle; idari para cezasına ilişkin yaptırım kararının hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanunun 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca verilen para cezalarına karşı açılacak davaların çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu anlaşıldığından, Çiğli İlçe Kaymakamlığının itirazının kabulüne, Karşıyaka 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin görevsizliğine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 13.4.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının idari yargı dosyası ile birlikte davacı vekilinin istemi üzerine Sulh Ceza Mahkemesince Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca da Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 3213 sayılı Maden Kanununun I(a) Grubu madenleri ile ilgili yapılacak işlemlere ait usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırlanan Maden Kanununun I(A) Grubu Madenleri İle İlgili Uygulama Yönetmeliği'nin 18. maddesi gereğince verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4/6/1985 gün ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12. maddesinin birinci fıkrasında, üretilen madenin sevk fişi ile sevkiyatının zorunlu olduğu, ikinci fıkrasında, tesislerden elde edilen ürünlerin sevk fişi kullanımı ve denetimi ile ilgili hususların yönetmelikle belirleneceği, üçüncü fıkrasında, ruhsat sahibi tarafından sevk fişi olmaksızın maden sevk edildiğinin mülkî idare amirliklerince tespit edilmesi halinde, söz konusu madenin ocak başı satış bedelinin üç katı tutarında idarî para cezası verileceği, dördüncü fıkrasında, denetim ve inceleme sonucunda, yaptığı üretim ve sevkiyatı bildirmediği tespit edilen ruhsat sahiplerine, ödenmesi gereken Devlet hakkına ilaveten bildirilmeyen miktar için hesaplanacak Devlet hakkının on katı tutarında idarî para cezası verileceği, beşinci fıkrasında ise; ruhsat veya işletme izni olmadan üretim faaliyetinde bulunulduğunun tespiti halinde, üretilen madene mülkî idare amirliklerince el konulacağı, bu kişilere, bu fıkra kapsamında üretilmiş olup el konulan ve el konulma imkânı ortadan kalkmış olan tüm madenin, ocak başı satış bedelinin beş katı tutarında idarî para cezası uygulanacağı, bu şekilde maden çıkartılması ve/veya sevk edilmesinin Devlet malına karşı işlenmiş fiil sayılacağı, bu fiili işleyenlerin adlî takibat yapılmak üzere ilgili makamlara bildirileceği, el konulan madenlerin, mülkî idare amirliklerince satılarak bedelinin özel idareye aktarılacağı belirtilmiştir.

Maden Kanununun I(A) Grubu Madenleri İle İlgili Uygulama Yönetmeliği'nin 18. maddesinde, "Ruhsat olmadan I (a) Grubu bir madenin üretilip sevk edilmesinin, Genel Müdürlüğün veya mülki amirin yetkilendirdiği kişiler tarafından tespit edilmesi halinde, durum bir tutanak ile tespit edilir. Bu tutanakta üretimin yapıldığı yer, üretimi yapan kişi, taşıyan aracın plakası, aracı kullanan kişi, tartılması mümkün ise sevk edilen maden cinsi ve miktarı ya da yaklaşık miktarı tespit edilir. Üretilen madene mülki idare amirliğince el konulur. Bu kişilere, bu fıkra kapsamında üretilmiş olup el konulan ve el konulma imkanı ortadan kalkmış olan tüm madenin, ocak başı satış tutarının beş katı miktarında idari para cezası uygulanır. Bu şekilde maden çıkartılması ve/veya sevk edilmesi Devlet malına karşı işlenmiş fiil sayılır. Bu fiili işleyenler adli takibat yapılmak üzere ilgili makamlara bildirilir. El konulan madenler, mülki idare amirliğince satılarak bedeli il özel idaresine aktarılır" denilmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 3213 sayılı Maden Kanunu'nda, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun Geçici 2. maddesinde, "Bu Kanun hükümleri, yürürlüğe girdiği tarih itibariyle idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmaz" denilmesi ve İdare Mahkemesinde davanın Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce 21.3.2005 tarihinde açılmış olması nedeniyle Kabahatler Kanunu'na göre görevli yargı yeri tespit edilemeyen ve idare hukukunun bir müeyyidesi olan dava konusu idari para cezasından doğan uyuşmazlıkta idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 1. İdare Mahkemesi'nce verilen 30.5.2007 gün ve E:2007/895, K:2007/646 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 13.4.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.